

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLOArkivkode/ File no:
008Vår ref./ Our ref.:
1301591-2

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Vår saksbeh./ Enquiries:
Bente HerstadDato/ Date:
20.12.2013

Høring Miljøverndepartementet - NOU 2013:10 naturens goder - om verdier av økosystemtjenester

Vi viser til brev av 2.9.2013 om ovennevnte, med anmodning om å fokusere på utvalgets anbefalinger. Norad har nå gått igjennom utredningen og har følgende kommentarer:

Utvalget fikk i mandat å utrede i hvilken grad begrepene og konklusjonene fra TEEB prosjektet er relevant for Norge og tilstanden og utviklingen for norske økosystemer og økosystemtjenester og går i svært liten grad inn på hvordan Norge påvirker og er avhengig av andre lands økosystemer og økosystemtjenester. Rapporten viser imidlertid tydelig at Norge både direkte og indirekte har en betydelig effekt på andre lands økosystemer og økosystemtjenester. Norad støtter anbefalingen om å utrede effekt av norsk aktivitet på økosystemer i andre land, men vil påpeke at det i denne sammenheng er viktig også å analysere effekten av norsk eksport på andre lands økosystemer og økosystemtjenester.

Økosystemtjenester ble innført som nytt begrep på 1990 tallet for å synliggjøre koblingen mellom natur og menneske i økonomien. Utvalget er tydelig på at dette ikke kun innebærer økonomisk verdsetting av økosystem og økosystemtjenester, men går i liten grad inn på konkrete anbefalinger for bedre å ivareta naturverdier i økonomisk planlegging. I så måte skiller utvalgets rapport seg i stor grad for den svenske utredningen som ble publisert på samme tema. Norad vil anbefale at denne også legges til grunn for den videre behandling av tematikken i Norge. Vi vil spesielt fremheve de svenske anbefalingene om:

- ◆ Verdsetting av økosystemtjenester bør skapes gjennom aktiv dialog mellom alle de som bruker og påvirker økosystemtjenestene;
- ◆ Forbedre konsekvensanalyser gjennom å inkludere økosystemtjenestevurderinger;
- ◆ Innføre ingen negativ miljøeffekt /positiv miljøeffekt av infrastrukturtiltak gjennom systematisk bruk av erstatningsområder i «hverdagslandskapet».

Statistikkgrunnlaget som rapporten benytter er fra 2011 og vi vil følgelig bruke samme tallmateriale som grunnlag for våre kommentarer.

Norsk bistand til miljø- og energi utgjør 17 % av norsk bistand og, ifølge rapporten, under 1 % av vare-verdien på norsk import fra Kina. Samtidig påpeker rapporten at Kina, (sammen med Sør Afrika, østlige Afrika, India og USA) er av de land der økonomisk aktivitet kan medføre særlig stor risiko for negativ miljøpåvirkning. I så måte må mulighetene norsk bistand generelt og norsk miljørettet bistand spesielt, har til å påvirke andre lands økosystem og økosystemtjenester sies å være svært liten.

Utvalget fremhever at det er vanskelig å måle resultatet av miljøbistanden. Norad er ikke enig i dette. Det foreligger riktignok ingen evalueringer av hvilken effekt norsk miljøbistand har hatt på

miljøtilstanden i samarbeidslandene. De rutinemessige sluttgjennomgangene av miljøbistanden kan imidlertid vise til flere gode resultater. Kina, som er største mottaker av ren miljøbistand målt i norske kroner fra år 2000, kan eksempelvis vise til flere gode resultater både gjennom leveranser fra prosjektene og gjennom god oppfølging av prosjektene fra myndighetenes side. Sluttgjennomganger av de store norsfinansierte bilaterale miljøprosjektene i Zambia og Tanzania kunne også vise til flere gode resultater, likeså miljøstøtte gjennom andre organisasjoner. Med dette er det ikke sagt at ikke også miljøprosjekter har feilet og ikke oppnådd de ønskede og forventede resultater.

Utvalget fremhever at miljøbistand i stor grad har gått til mellominntektsland som India, Indonesia, Brasil, Sør Afrika og Kina. Det stemmer at dette er land der miljømyndighetene har samarbeidsavtaler med norske miljømyndigheter, men det stemmer ikke at det er disse land som har mottatt mest miljøbistand. Det østlige Afrika, med Tanzania, Zambia og Etiopia i spissen har, ved siden av Kina, lenge vært hovedmottakere av norsk miljøbistand.

Vi vil også understreke at støtte til antikorrupsjon og bedre styresett nok kan ha hatt større effekt på miljøtilstanden i et samarbeidsland enn direkte støtte til miljøprosjekter, - programmer eller - myndigheter. Vi vil i denne sammenheng understreke de positive effekter vi har sett av programmer som retter seg mot et tettere samarbeid mellom miljø- og finans- eller planleggingsmyndighetene, spesielt «Poverty Environment Initiative» (PEI). Ved å gi teknisk og økonomisk støtte til nasjonale tiltak som tilrettelegger for integrering av miljø i nasjonale utviklingsplaner og budsjetter, hjelper PEI utviklingsland med bekjempelse fattigdom på en bærekraftig måte. I de siste årene har PEI kommet et stykke videre med integrering av økonomiske verktøy som brukes for å påvirke institusjonelle prosesser og mekanismer som fremmer bærekraftig utvikling og som sporer utgifter mot målene i nasjonale og sub-nasjonale utviklingsplaner og programmer. Norad støtter følgelig intensjonen, men mener anbefalingen til utvalget om at norsk bistand i større utstrekning skal brukes til å bedre miljøforvaltningskompetanse og kapasitet innen økosystemforvaltning i utviklingsland ikke er tilstrekkelig til å få resultater. I tillegg til økt kompetanse hos miljøvernforvaltningen er det minst like viktig å øke kompetansen i planleggings- og finansieringsmyndigheter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå

Til orientering vil Norad videreføre sitt engasjement for å styrke u-landenes muligheter for å dra større nytte av nye og etablerte ordninger for betaling for økosystemtjenester (PES) gjennom både bilaterale og multilaterale kanaler. Vi vil i denne sammenheng legge spesielt vekt på utvikling, etablering og oppfølging av kvalitetssikringssystemer som kan sikre at PES bidrar til både fattigdomsreduksjon og til en bedring av den lokale og globale miljøtilstanden.

KEM/BUM

Mette Møglestue
Underdirektør

Bente Herstad
Fagdirektør